

De Groote Catechismus van Zacharias Ursinus. (XXI.)

212. Maar kunnen menschen, die allerhande zonden (in zich) toelaten, heilig en rechtvaardig voor God zijn?

Geenszins; want die in de zonden tegen beter weten in volhardden, zullen het rijk Gods niet beërven. Doch in de heiligen blijven in dit leven de erfzonde en vele zonden van onwetendheid, van onbedachtzaamheid en van zwakheid, waartegen zij evenwel strijden en voor welke zij, terwijl zij ze betreuren, vergiffenis bij God door Christus verkrijgen.

213. Daar dan zelfs de gehoorzaamheid der wedergeborenen niet volmaakt is, en de Wet allen, die niet volmaakt gehoorzaam zijn, verdoemt, hoe kan dan deze onvolkomen gehoorzaamheid Gode behagen?

Zij behaagt Gode, niet omdat ze van dien aard is, dat ze in zichzelf Hem behagen kan, maar omdat de zonden, waarmede zij besmet is, vergeven zijn aan hen, die gelooven, en zij door God als kinderen in Christus bemind worden.

214. Maar daar wij wegens deze gehoorzaamheid voor God niet rechtvaardig zijn, waarom eischt God haar dan?

Ten eerste, opdat wij dankbaarheid zouden betoonen aan Hem, die ons om niet rechtvaardigt en zalig maakt.

Ten tweede, opdat in onze verzoening (met God) niettemin duidelijk openbaar zou worden, dat God een vijand is van de zonde, daar Hij niemand in genade aanneemt, dan die berouw over de zonde hebben.

215. Voorts, daar wij uit onszelfen niets kunnen dan zondigen, hoe kunnen wij met het geloof en het nieuwe leven een begin maken? en daarin volhardden?

Niet anders dan door den Geest Gods, die ons vernieuwt en regeert.

216. Vallt die genade aan alle menschen te beurt of wordt ze (aan alle menschen) ter beschikking gesteld?

Volstrekt niet. Maar alleen aan hen, die God van eeuwigheid in Christus tot het eeuwige leven heeft uitgevoren, om Zijn barmhartigheid in hen te openbaren.

217. Doet dan God geen onrecht aan hen, aan wie Hij deze genade niet geeft, dat zij kunnen gelooven en berouw hebben, wanneer Hij hen verdoemt?

Geenszins. Want ten eerste heeft niemand eerst aan den Heere gegeven, zoodat Hij hem zou moeten wedergeven; maar het staat Hem vrij te doen met het Zijne, wat Hij wil.

Ten tweede, alle menschen verdienen, door hun verdorvenheid, die zij uit Adam over zich halen, voor eeuwig van God verlaten en verworpen te worden, zoodat derhalve niemand behouden wordt dan alleen uit de onmetelijke barmhartigheid Gods.

Ten derde, alwie door den Geest van Christus niet wedergeboren worden, worden zelfs niet door eenig verlangen naar Hem beziel⁴⁾. Derhalve, daar ze willens⁵⁾ verloren gaan, hebben ze geen voorwendsel om over God te klagen.

Ten vierde, niet door eenige schuld van God, maar door zijn eigen wil heeft de mensch de macht (of gave)⁶⁾, om God te gehoorzamen, verloren, en zich in de noodzakelijkheid van te zondigen gebracht⁷⁾.

R.

G. B.

3) quomodo possumus fidem et novam vitam incoare.

4) ne quidem deservio huius ullo tenetur.

5) cum volentes percamus.

6) facultatem.

7) se in peccandi necessitatem coniecit.

Hulp opleiding predikant Argentinië.

Gelukkig mogen we ook deze week weer een gift noemen. Ze kwam nog wel uit Indië; afzender was de heer L. A. Kouwenhoven te Batavia. De gift bedroeg f 3,- en was bestemd als „bijdrage voor hulp pred. Arg.“ Hartelijk dank aan den gever, die op deze wijze de kerkgemeenschap tusschen Indië, Nederland en Argentinië heeft willen versterken. Wie wil verder hulp verlenen voor het mooie doel? Het gironummer van Prof. Schilder is 127278.

L. DOEKES.

HET BOEK VAN DE WEEK

Wormser's boek over den Kinderdoop.

I.

De Kinderdoop beschouwd met betrekking tot het bijzondere, kerkelijke en maatschappelijke leven door J. A. Wormser. Met „iets uit de inleiding van Mr G. Groen van Prinsterer bij de tweede uitgave“, en „Woord vooraf“ door A. Zijlstra, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, enz. Zesde druk, bewerkt door Ds J. A. Schep. N.V. Dagblad en Drukkerij De Standaard, Amsterdam z.j.

Wormser — hoeveel Gereformeerden kennen hem nog — om van andere Nederlanders maar niet te spreken?

Wie is er nog onder de bekoring van zijn pittig Nederlandsch, zijn gedachtenrijk betoog, zijn verrassend-zuivere Schriftuurlijkheid?

Wormser niet meer kennen — dat is voor ieder Gereformeerde een groot geestelijk gemis.

Opgekomen uit het volk, volksman van top tot teen, was het alsof al de geloofskracht, het diepgeestelijk leven der eenvoudige geloovigen uit den bloeijend der Gereformeerde Kerk, hun inzicht, ernst en trouwe beginselvastheid in hem waren geconcentreerd en in een tijd van diep verval in hem tot nieuw leven en nieuwen glans waren gekomen.

Wonder-mooi is het zijn werk- en strijdleven te overzien. Midden in het volk leeft hij. Met feillooze juistheid doorziet hij de nooden van het

verslapte, verzwakte, steeds meer van God afvallende Nederlandsche volk, dat hij zoo hartstochtelijk liefheeft. En al zijn kracht verteert hij in den letterlijken zin des woords om zijn volk terug te roepen, ja, terug te drijven naar den Levenden God en Zijn heilige Kerk.

In de opwekkingsbeweging van het bekende Reveil staat hij vooraan. Ietwat vreemd lijkt dat: een zeer eenvoudig man onder vele aristocraten. Met heel zijn ziel leeft hij in allen arbeid mee. Maar niemand heeft dieper dan hij de wond gepeld, waardoor het Reveil verbleeden zou. De onkerkelijkheid, die ten slotte alle actie tot onvruchtbaarheid doemde, heeft Wormser als de groote zwakheid, de zonde van het Reveil gesignaleerd. Met profetische helderziendheid sprak hij het woord, dat ook nu nog met metalen klank overal dient gehoord te worden: „De glans der tegenwoordige opgewektheid, zoo zij bij haar Christelijke richting niet tevens een kerkelijk karakter aanneemt, is niet in staat voor mij de donkerheid te bedekken van de toekomst die kerk en Christendom beide in ons vaderland, ook door haar tegemoet gaan.“¹⁾

Ja, ook door haar!! Een onkerkelijke godsdienstige beweging al is ze nog zoo „vroom“ en „ernstig“, al heeft ze nog zooveel „zegen“, werkt tenslotte altijd ontbindend.

* * *

Met de Afscheiding was Wormser meegegaan.

Geschokt door de verschrikkelijke vervolgingen kon hij in de Hervormde Kerk niet blijven, vooral omdat die Kerk tot de vervolgingen zelf aanspoorde. Hij wilde niet bij de vervolgers, wel bij de vervolgdten hooren.

Maar helaas — de ellendige twisten in de afgescheiden kerken joegen hem uit het ambt. Geheel onrechtvaardig werd hij tengevolge van de treurige Amsterdamsche troebelen als ouderling afgezet. Bovendien vroegen de afgescheidene kerken „koninklijke goedkeuring“ om vrijheid van godsdienst-oefening te ontvangen. Dat de afgescheidenen zich als een nieuwe richting, een nieuwe kerk aandienenden was in Wormser's oog verraad aan eigen karakter, historie, adeldom en rechten. De afscheiding — zoo schreef hij puntig en raak — is in een fuik geloopt.²⁾

Vervreemd van de Afgescheidene kerken streefde hij voortaan naar de eenheid aller Gereformeerden: de herleving van de oude Gereformeerde Kerk. Op het eind van zijn leven ging hij onder invloed van Ds Haselbroek weer naar de Hervormde Kerk terug.

* * *

Allard Pierson heeft in zijn onvergelykelijke „Oudere Tijdgenooten“ Wormser's portret geteekend.

Op zijn meesterlijk schilderij van de vergadering der „Christelijke Vrienden“ in een zaal van het „Wapen van Amsterdam“, die uitzicht gaf op het „Rusland“, ontdekken we ook Wormser.

„Een eigenaardig spel van het toeval heeft op die rij stoelen, waarlangs ons oog zich thans beweegt, naast dat donkere gelaat van den zoon van Abraham (bedoeld is Capadose — C. V.) den blonden, ronden Lutherkop van Wormser geplaatst; een Hollandsch man in merg en gebeente gelijk in heel zijn uiterlijk; deurwaarder van beroep, wat men zijn krachtigen en degelijken stijl niet aan zou zeggen...“ Het Hervormde Kerk-geloof „belichaamde zich in Wormser; wat hij was, was hij door het geloof geworden; in hem toonde het wat het van een helder hoofd en een eerlijk gemoed maken kan op Nederlandschen bodem. In hem geen aarzeling, geen zweem van sentimentaliteit of mystiekkerij, evenmin nuanceering; alles uit één stuk; krachtig, louter, recht afgaande op het doel. De Gereformeerde theologie was zijn eigendom geworden; was de natuurlijke uiting van zijn denken; de bovennatuurlijke wereld zijn tehuis; hij was er gemeenzamer mede dan anderen met hetgeen zij werkelijkheid noemen. De verlossing van de zonde was voor hem geen leerstuk, maar een waarachtigheid die hij aanschouwde en voor anderen aanschouwelijk poogde te maken...“ Wormser is naar Pierson's overtuiging een bewijs van het feit, dat het Nederlandsche Protestantisme mannen heeft gemaakt, om zoo te spreken van één boek, levende in en met een enkel boek...“ en dat boek is: de Bijbel!³⁾

* * *

Groen van Prinsterer heeft Wormser „ontdekt“. En eenmaal met elkander in contact, ontstaat er een vriendschap tusschen den volleverden hoveling, den fijnen aristocraten, den man van de nobelste beschaving en den volksman, den deurwaarder uit Amsterdam; een vriendschap zoo innig, zoo teer, zoo vroom, dat ze bijna bovenmenschelek lijkt.

Groen noemt Wormser zijn „geheimraad“. Groen had niets van die domme, dwaze, hoogmoedige

1) Groen v. Prinsterer; Ned. Ged., V, p. 98.

2) Brieven van J. A. Wormser, medegedeeld door Mr Groen van Prinsterer, deel II, p. 279.

3) A. Pierson; Oudere Tijdgenooten 3; met een woord vooraf van J. C. Rullmann; p. 106 v.v.

wetenschapswaan, die minachtend neerziet op den „niet-wetenschappelijk-gevormde“. Hij erkende Gods vrijmacht in het geven van groote gaven ook buiten den akademischen kring.

Hoor hem over zijn vriend!

„Een Christen, wiens vriendschap en voorlichting ik, als een der uitnemendste voorrechten die mij te beurt gevallen zijn, herdenk. Van wien Da Costa, in de crisis van 1853, schreef: „Wat voortreffelijke kop en wat karakter daarbij! Ware ik koning of minister, hij bleef geen half uur langer deurwaarder.“

Een man, wiens invloed door geschrift en wandel, ter handhaving van den Christelijk-protestantschen volksgeest, en onberekenbaar en (althans bij vele magtigen en edelen en wijzen naar de wereld) onopgemerkt is geweest.

Wormser was een geloovig Christen en een man van uitstekende begaafdheid. Hij had een geopend oog niet slechts, maar een scherp en ruimen blik voor onzen geheelen kerkelijken en maatschappelijken toestand.

Niemand wellicht heeft hem geëvenaard in het algemeen verstaanbaar maken van het Christelijk-historisch beginsel, toepasselijk op Kerk, Staat en School....

Voorbeeldig door bescheidenheid en eenvoud. Met een zeldzaam geëvenaarde en steeds bedachtzame scherpzinnigheid bedeed, die, bij het licht van Gods Woord, zich somtijds tot profetische wenken verheft.“⁴⁾

Zeldzaam hoog wordt Wormser ook door Dr Kuiper gewaardeerd.

In zijn „Confidentie“ houdt Kuiper een gloedvol pleidooi voor een echt-Gereformeerde actie over heel de linie van het menschenleven. Gereformeerd-zijn, dat is het middel tegen factie-zucht en partijwezen; het brengt heel de rijke, prachtige erfenis der vaderen tot ons; het is het afdoende wapen tegen versteening en repristinatie; het is door en door nationaal: in Nederland is niet slechts de kerk maar ook de natie als natie gereformeerd. En juist bij dit betoog rijst de gestalte van Wormser voor hem op.

„Vergenoegt ge u met Christelijken invloed te oefenen in engeren kring, houdt dan vast aan het exotisch onbestemde, aan het uitheemsch en algemeene Christendom, dat jaren lang den toon gaf. Maar meent ge met mij, dat we verder moeten, dat althans de poging nog dient gewaagd, om tot ons volk als volk te gaan, dan is er ook geen kens, dan is alle aarzeling slechts krachtsverspilling, en rest u niets anders dan het eenig spoor in te slaan, dat naar het hart onzer natie leidt, door weldoordacht weer opvatting van de historische (en dat is dan de Gereformeerde — C. V.) lijn! Dit bewarend, druk ik slechts de voetstappen van den grooten Wormser, den uitnemenden volksleider en auteur...“⁵⁾

H.

C. V.

(Slot volgt.)

4) Groen van Prinsterer; Ned. Ged., V, p. 97; Brieven van J. A. Wormser, I, p. V, VI.

5) Dr A. Kuiper; Confidentie; Amsterdam, Hoveker & Zoon; 1873; p. 66.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Bijbelsche-Zeevaart.

Het scheepsgereedschap.

De verzen 17 tot 19 van Hand 27 verstrekken een viertal gegevens die het zoeken naar een goede exegese overwaard zijn. Allereerst is daar de mededeeling, dat ze het schip ondergorden. We hebben in een artikel getracht daarvan de juiste beteekenis te verstaan. Vervolgens kwam de vermelding van het zeil strijken, dat naar onze meening moet worden opgevat als het in zee werpen van het drijftanker. Ook hebben we gezocht naar de bedoeling van het 18de vers, waarin gezegd wordt dat ze een uitworp deden. Op grond van vergelijkende commentaren en getoelst aan de praktijk hebben we hier gedacht aan het werpen van lading. Als vierde maatregel tot behoud van schip en opvarenden rest nog de vraag te beantwoorden, wat we moeten verstaan onder scheepsgereedschap.

Na al het voorgaande wordt het ons eensdeels gemakkelijker gemaakt. Want hoewel onze opvatting over de drie vorige maatregelen betrekkelijk moeten worden genomen, d.w.z. niet absoluut en onaanvechtbaar, zoo mogen we toch aannemen, dat met het uitwerpen van het scheepsgereedschap dan ook niet een der vorige handelingen kan zijn bedoeld.

Iedere maatregel moet op zichzelf genomen worden, wat juist aan de realiteit van het verhaal ten goede komt. We maken dien storm mee, omdat de beschrijving door Lucas zoo naar de werkelijkheid van het gebeurde geteekend is. Ook de zeevaart van die tijden staat niet zoo ver meer bij ons vandaan. Men denkt allicht niet zoo primilief meer over de navigatie der Romeinen.

Als het schip gegend is, drijft het voort aan zijn drijftanker. Van de lading is geworpen. En nu blijft nog één manoeuvre over, die zij willen toepassen, eer de hoop op behoud wordt opgegeven.

Het was de derde dag van den storm.

Op dien dag wordt van de opvarenden, van de soldaten, maar ook van de passagiers gevraagd het scheepsgereedschap over boord te werpen.

Lucas zegt hier heel speciaal: wij wierpen met onze eigen handen enz. Een arbeid dus waaraan velen — ook Lucas en Aristarchus — hebben deelgenomen. Mogelijk heeft ook Paulus hieraan zijn krachten gewaagd. Maar van zijn hulp stellen we ons niet zooveel voor. Hij was een oud man (Philemon: 9) en had reeds veel meegemaakt (2 Cor. 11: 23-30). Het is juist door de trouwe zorg van zijn Heiland dat Paulus, Lucas heeft leeren kennen — de griekse dokter. En zij in elkanders gezelschap een groot deel van het zendingswerk hebben mogen verrichten. Lucas kunnen we dan ook als de eerste missionair arts beschouwen. Met groote toewijding heeft hij Paulus, die een scherpe doorn in zijn vleesch droeg (2 Cor. 12: 7), zooveel in zijn vermogen was, beschermd en bijgestaan. En daarom gelooven we, dat Lucas hem heeft teruggehouden om aan den zwaren arbeid en onder die omstandigheden, mee te helpen.

Want wat ze nu gaan doen schijnt wel de kracht van allen te vergen en meer menschen te vragen dan bij voorafgaande verrichtingen.

In vers 37 wordt medegedeeld, dat 276 man aan boord zijn.

Breusing meent deze te verdeelen als volgt¹⁾:

6 personen die de leiding uitmaken voor schip en soldaten. Zij logeeren achteruit in hutten. Voorts 20 man voor den dekdienst (matrozen, timmerman, zeilmaker, koks enz.) Zij zouden dan vooruit zijn ondergebracht. Tenslotte 250 soldaten en gevangenen. Bedden of hangmatten waren op de schepen in de Oudheid niet in gebruik. Men sloep op den vloer, soms onder biezen matten. Slechts de hooger en legden zich op tapijten ter ruste. Breusing stelt het voor dat de soldaten en gevangenen in het ruim sloepen. Over het koren zouden kleeden zijn gelegd en daarop de menschen. Door het stormweer, den regen en het overslaande water moesten de luiken dicht. Als vanzelf volgt hier, dat die menschen uit het ruim moesten en aan dek — onder een zeil — een heenkomen zoeken, zoo goed en zoo kwaad als dat ging. Hiervoor nu was ruimte noodig, die — volgens Breusing — in beslag genomen werd door de groote ra met het zeil. Dit was dan volgens hem — het scheepsgereedschap dat over boord moest worden gezet, wilde men inderdaad plaats maken. Ook Barde²⁾ volgt eenigszins deze hypothese.

Het is bij het eerste lezen van vers 19 niet terstond duidelijk wat met scheepsgereedschap bedoeld werd. Dr. Balmer³⁾ zegt, dat daaronder van alles kan worden verstaan, n.l.: het anker met spil, de takeling, de ra met zeil, de stuurinrichting.

Bij eenig verder lezen van Hand. 27 vervalt alzo het anker en stuurinrichting. Want de ankers uit het voor- en achteruit komen beide later nog ter sprake. Ook de stuurriemen kunnen niet bedoeld zijn. Dan zou dus overblijven de takeling en de ra met zeil. Balmer spreekt zelfs van die Ra hen mit dem Segelwerk. Prof. Dr. de Zwaan⁴⁾ denkt aan scheepstrusting in het algemeen. Luther vertaalt „Gerätschaft“, evenals de Staten-overzetter en de Leidsche Vertaling. Een Fransche Bijbel en die van Oxford specialiseren zich meer. De eene leest: les agrès du navire en de andere: the tackling of the ship⁵⁾. Breusing en Barde vertalen beide: das Zeug des Schiffes.

Naar onze meening moeten we dan ook niet denken aan scheepsgereedschap in het algemeen, maar aan het tuig in het bijzonder. Namelijk aan de ra met zeil, blokken en touwwerk.

Mogen we de voorstellingen die ons van Romeinsche graanschepen zijn overgeleverd gelooven — we bepalen ons dan tot het Tornolia relief en de constructie van den Franschen scheepsbouwkundige Dr. Jules Sottas — dan voeren zij één groote mast met één ra, waaraan het groote vierkante zeil. Daarboven was het supparum en vooruit de arlimoon. Deze laatste zeilen vallen nu echter buiten beschouwing. We bepalen ons tot het grootzeil met ra, dat met een rak aan de mast bevestigd was.

Dr. Koster geeft in zijn meergenoemd boek⁶⁾ een voorstelling, dat de ra eveneens gevierd en geheschen kon worden. Men had daarvoor een takel. Ongeveer op dezelfde manier als later de Hollandsche schepen in de zeventiende eeuw. Hier te lande noemde men dat het „cardeel“. „Onder „cardeel“ verstond men het zware takel, waarmee de groote ra (en aan den voorloop de fokkera) werd geheschen.“

Eveneens bevestigt Breusing¹⁾ dit takel op schepen uit de Oudheid. Hij zegt dat ze het zware takel kenden, wat wij het gijn noemen.

Wanneer wij deze uitwijding over het tuig — die uit den aard der zaak niet uitvoeriger mag zijn — op vers 19 toepassen, dan lijkt ons dit een verklaring:

Eerst thans — op den derden dag — heeft men de ra met zeil (door gordings gebonden) gevierd.

Volgens Breusing en Barde lag zij reeds aan dek, en moest overboord worden gezet om ruimte te maken voor een deel der opvarenden. Maar, zoo vragen we, die ruimte hadden ze dan toch niet eerst den derden dag noodig? Indien de menschen al aan dek moesten hivaakkeeren, omdat de ruimen gesloten werden, dan zou deze maatregel toch al eerder getroffen zijn? Want het stormde al dagen.

Daarbij nog iets:

Volgens de voorstellingen was deze ra zeer groot. Als nu die ra aan dek gelegen heeft en liefst op de luiken, hoe heeft men dan lading kunnen werpen?

Daarom lijkt ons dit de meest voorkomende lezing:

Wij lieten de ra met zeil vieren en wierpen het met onze eigen handen overboord. Volgens ons was de ra nog niet gestreken. Dit geschiedde thans en tegelijk werd het overboord gezet. Door het zware stampen van het schip n.l. en den harden wind leverde de zwiepende, krakende ra boven hun hoofden gevaar op.

W. E. VAN POPTA.

7) Breusing, S. 89.

UIT DE BUTENLANDSCHE KERKEN

De nieuwste Presbyterische Kerk-formatie in de Verenigde Staten.

Toen op 11 Juni 1936 een aantal predikanten en ouderlingen, onder leiding van Dr. J. G. Machen, de „Presbyterian Church in America“ tot openbaring brachten, wisten wij reeds dat het nieuwe lichaam tweelingen borg in haren schoot. Ter eener zijde was er de groep, geleid door Dr. Machen, gesteund door mannen uit de Christelijke Geref. Kerk in Amerika, die bedoelde om het oude Gereformeerde vaandel te ontvouwen, en eene nieuwe kerkformatie te leiden in het beproefde spoor van de rechtzinnige Presbyterianen, in harmonie met de aloude Westminster Belijdenisschriften. Toch ter ander zijde wisten wij dat er een groep was, die de Duizendjarig Rijk-leer, bij ons bekend als „Premillennialism“, met hart en ziel aanhingen. Of eigenlijk niet het oude Chilasme, maar veeleer wat soms meer heet „dispensationalism“, zooals dat in geschrifte werd gesteld door Dr. Scofield, die een Bijbel uitgaf, doorweven met de leer van het nieuwerwetsche millennialisme.

Wij wisten al te goed dat dit „dispensationalism“ met hare leer van zeven verschillende dispensaties, en allerlei opvattingen van de wederkomst van Christus, en hare leer van verschillende oordeelen, om van hare verkeerde opvatting van de Schrift niet te spreken — geheel en al indruischte tegen de Gereformeerde opvattingen van deze zaken. Daarom hielden wij ons hard vast ter Synode van 1936, toen zij als antwoord op een ontvangen telegram direct besloot om een „fraternal delegate“ officieel uit te noodigen om de zittingen der Synode bij te wonen. Gelukkig dat de Synode, vóór zij uiteenging, begon te beseffen dat zij wel overhaast had gehandeld, en het advies van een betreffende commissie werd aangenomen, aldus luidende: „Doordat de Presbyterische Kerk van Amerika nog geen finale constitutie heeft aangenomen, besluit de Synode om de quaestie van Correspondentie met bedoeld lichaam uit te stellen.“

Meer dan één, die kennis van zaken had, stond verwonderd over de enthousiaste wijze, waarin 't optreden der nieuwe groep werd verwelkomd en juist om 't bovengenoemde, wat de leer betreft, en een paar andere dingen, betreffende de tucht. Zoo lazen wij in „Onze Toekomst“ van 15 Dec. 1936 de volgende uittaling, die wij onvertaald weergeven:

„Questions are becoming more numerous concerning the attitude of the new Machen division of the Presbyterian Church, toward such issues as fundamentalism, premillennialism, ant that of secret orders. These questions are becoming insistent among our Reformed people because the Chr. Reformed Church has officially recognized this new denomination. Its 1936 Synod did this joyously, unreservedly and inclusively. Furthermore, the whole movement of dissent, as far as its leadership was concerned, has had as active sponsors, certain Christian Ref. clergyman. The Chr. Ref. Church is vigorously fighting premillennial views and it is fiercely hostile to secret societies. Every Chr. Ref. clergyman is committed to this. However, it appears that the new deno-

mination shows no desire to oppose or even to criticise such movements. „And then a certain leader is quoted as stating, concerning the Lodge question: „We leave this to one's own conscience“. It also appears that the new group is catering in various ways to individuals and churches of premillennial persuasion so as to retain or win these as part of their new organization. One wonders, (zoo gaat „Onze Toekomst“ voort), „whether no assurance was given concerning these vital points before the Chr. Ref. Synod of 1936 gave it official recognition. We furthermore marvel that the Chr. Ref. clergyman, sponsoring this dissenting group, can be vigorously opposed to premillennialism, and secret societies within their own denomination, but quite tolerant and apologetic concerning these matters when they are in Presbyterian territory.“

Many are waiting for a clear-cut statement, made officially by the new denomination concerning these crucial points. They believe eager and unrestrained applause accorded the new denomination by certain elements within the Chr. Ref. Church should have been held in abeyance until after satisfactory assurances had been received concerning these matters.“¹⁾ Tot zoover „Onze Toekomst“.

Wel, het duurde niet lang of het kwam tot splitsing, en het is juist te danken aan de beginselvastheid van de leiders uit onze Kerk afkomstig dat het kwam tot een scheiding der wegen. De moeite begon eigenlijk al in de samenstelling van een zoogenaamd „Board of Missions“, de independent Board, waaruit men Dr. Machen knikkerde, nog voor zijn onverwacht en veelbetreurd heengaan op 1 Jan. 1937. In Juni van het laatste genoemde jaar kwam men officieel tot splitsing. Het meerendeel zette de 1936-organisatie voort, onder den reeds aangenomen naam „Presbyterian Church in America“, en hoewel de oude Kerk trachtte te verhinderen dat de nieuwe groep den alouden naam draagt, en dit in eerste instantie voor het gerecht won, is er nog geen finale beslissing gevallen.

En hoe noemde de nieuwe groep zich? „Bible Presbyterian“. Haar leider is de Rev. J. Oliver Bushwell Jr. D.D., president van Wheaton college, die op 6 Sept. 1938 de eerste Bible Presby. Synode of Assembly te samen riep in de Tabernacle van de Bible Presbyterian Kerk van Collingswood, in New Jersey. Juist hoe sterk deze groep is, is ons onbekend. Wel lezen wij in haar orgaan, „Christian Beacon“, het volgende: „The Synod at present includes seven Presbyteries: New Jersey, Philadelphia area, Great Lakes, Chicago Bible Presbytery, Iowa, Great Plains, California“. Op een nevensstaande plaat telden wij 23 ouderlingen en predikanten, meest jonge mannen, of menschen van middelbaren leeftijd. Er werd echter bij de plaat gezegd: „not all the members are shown in this photograph“.²⁾

Evenals de andere groep, accepteerde men de Westminster Confession of Faith and Catechism, echter met een paar veranderingen. Wij lezen: „Changes were made in the Confession of Faith and Catechism to clarify the teaching concerning the return of Jesus Christ to the earth, so as to bring them into accord with the Biblical teaching of the premillennial return.“³⁾

1) „De vragen vermenigvuldigen zich ten opzichte van de houding der nieuwe Machen-groep van de Presbyterische Kerk tegenover geschildpunten als van fundamentalisme, premillennialisme en dat van de geheime orden. Deze kwesties gaan zich aan ons gereformeerde volk opdringen, omdat de Chr. Geref. Kerk officieel dit nieuwe kerkgenootschap heeft erkend. Haar synode van 1936 deed dit met vreugde, zonder terughouding en uitzondering. Bovendien vond de gehele oppositie-beweging, voorzover het haar leiderschap betrof, haar daadwerkelijke geestelijke vaders in zekere Chr. Geref. voorgangers. De Chr. Geref. Kerk voert een krachtigen strijd tegen chiliastische beschouwingen en is zeer vijandig tegenover geheime genootschappen. Iedere Chr. Geref. voorganger is daartoe gebonden. Het schijnt echter, dat het nieuwe kerkgenootschap geen blijk geeft van eenig verlangen om dergelijke bewegingen weerstand te bieden of zelfs maar te beoordeelen. „En dan wordt een zekere leider aangehaald, die ten aanzien van de kwestie der vrijmetselarij vaststelde: Wij laten dit over aan ieders eigen geweten.“

Het schijnt ook dat de nieuwe groep op verscheidene wijzen bij personen en kerken van chiliastische overtuiging in 't geveel komt, met het doel deze te behouden of te winnen als een onderdeel, van hun nieuwe organisatie. „Men vraagt zich af“ (zoo gaat „Onze Toekomst“ voort), „of geen verzekering was gegeven betreffende deze vitale punten voordat de Chr. Geref. Synode van 1936 haar officiële erkenning uitsprak. Het verbaast ons bovendien, dat de Chr. Geref. voorgangers, die deze oppositie-groep begunstigen, heftig gekant kunnen zijn tegen chilasme, en geheime genootschappen binnen hun eigen kerkgemeenschap, maar geheel verdragzaam en verontschuldigd optreden in deze kwesties, wanneer zij zich op Presbyteriaans gebied bevinden.“

Velen wachten nu op een duidelijk-omlijnde uitspraak, die officieel door de nieuwe kerkgemeenschap wordt opgesteld betreffende deze critieke punten. Zij gelooven dat een hartelijke en onbeperkte bijval, aan de nieuwe kerkgemeenschap gegeven, nog in onzekerheid zou worden teruggehouden totdat een voldoende verzekering zou zijn ontvangen betreffende deze aangelegenheden.“

2) De Synode omvat op dit oogenblik zeven „presbyteries“.

3) Niet alle leden zijn op deze foto te zien.

4) Veranderingen werden aangebracht in de Geloofsbelijdenis en den Catechismus om verheldering te brengen in de leer betreffende den terugkeer van Jezus Christus tot de aarde, om die in overeenstemming te brengen met de bijbelsche leer van den chiliastischen terugkeer.

Toch wil die een en ander laatste ding: „Wanneer veranderingen in de Catechismus v. into harmonie en Wher be found in are sincere the event w turn, but w receiving th Bible, as t Therefore Synod decl standards shall be un churches an fological vic sional return otherwise in of the Bible chism of th

De boveng zoogenaamd terian Forei fende de zer resolutie aa „intoxicants“ die indertij de andere g beginsel van Vandaar dat publiek voor een „wel ch niet waar is

Dan kwan fende het se

nieuwe kerf genaamde „ opzicht een nary, meer Reformatio

bericht, dat richting van verschijnen, minster The verschijnend jaar. In he schillen van kringen loff niet bekend belangstellin

5) „Aangeze Geloofsbeliden vaard, die o brengen met c de verwachting aangezien, ofa schouwing ge dat er oprech zijn toegedaan onzen Heer z één zijn in de Bijbel gevond belijdenisschri tale Synode v denissen schre den verstaan z vrijlaat om e gedaan, die d onzen Heer n wijze overvee en de Geloofs

(De vertalin hand van de

BOE

Het is een Meulenhoff c zonden exen uitgave te v men maar e van een vroo omdat het o geen slecht „Inger Skra wat we van in haar zin in haar zie ligt aan Sel indruk, dat reclame gema part den inn work.

M.

eer

I

Het komt (want Toja- ring Chr. Vo gelukkig is de stijl is n non natuurli werkelijk de

1) Breusing, Die Nantik der Ahen, S. 185.

2) Barde, Kommentar Handelingen, blz. 546.

3) Balmer, Die Romfahrt des Apost. P., S. 368.

4) Tekst en Uitleg, De Handelingen, blz. 69.

5) Koster, Das Antike Seeweien, S. 169.

6) Elias, Vloothouw in Nederland enz., blz. 124; noot 4.